

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 150 lei în străinătate pe un an 300 lei

O descoperire arheologică

În Sabrata (Tripolitania) cu ocazia unor săpături s'a găsit un minunat bust al lui Jove Africanul

Fluvie de primăvară

de LEONTIN ILIESCU

Deși vremea tot se mai sburlește ursuză, supărarea îi va trece repede, odată cu babele sbârcite din Mart. Cele dintâi musculițe zumzăe a primăvară. Mugurii de dragoste ai pomilor ne vestesc reintinerirea firii, semănând în ogorul sufletelor nădejdi și binecuvântări de primenire.

Fluvie de primăvară...

Vol, cântăreți de mâne ai neamului, visători de astăzi ai tinereții voastre, bucurați-vă și așteptați zile de sufletească mulțumire când vă veți pierde prin ascunzișuri de păduri, dimineața, ca să vă munați de cântecul ciocârliei sau de trilul prîvighețarei.

Dimineața, câmpul e perlat de rouă, lacrima florilor și a ierbei, boabe de mărgharitare, în al căror înfinit se restrânge nesfârșitul soarelui.

Să vă întrebați atunci dacă apele de smaralde, safire și topaze, — sunt mai strălucitoare ca lacrima die rouă matinală.

Veți privi cu luare aminte firul ierbii, scoarta și mugurii aerboarilor, fauna și flora cuprinsului în care vă aflați, și veți înțelege atunci seva,

substanța, de iubire a naturii, *alma mater* ce cutremură de fiorii reinvierii toate vjețile pământului.

Coloritul primăverii, *nervul* ce mișcă totul și pretulindeni, măreția ei, tinerețea sburdalnică pe coclaur, sunt puternice motive de inspirare pentru adevărații cântăreți, motive ce au logănat literatura lumii dela începuturile ei și până azi.

Fluvie de primăvară...

Iată taina tainelor, visarea viselor și gândul divin, vinul ceresc.

Dacă veți fi vrednici să tâlmăciți ritmul primăverii, în așa chip ca lumina să vibreze alături de voi, atunci, o, atunci, cartea deschisă a Naturii vă va face să dăruiti lumii imnul primăverii, poemă ce va întrece în măreție pe *Carmen Saeculare* al lui Horatius.

Dar câți sunt aceia cari, din cutreerul pădurilor și al inverzitelor crânguri, să prindă înțelesul de iubire al minunatelor primăveri?

Tochmai de aceia se face astăzi mai puțină artă decât ieri.

Fluvie de primăvară...

... Dar primăvara e înrudită de aproape cu visul, cu idealul.

Cântec

*Eu port în ochi misterul
Vrajitelor tăceri
Și 'n inimă p. vara
De mistice dureri.*

*Pe frunte-mi se îmb.na
Penumbra de visări,
Iar giasul îmi revarsă
Cascade de cântări.*

*Eu port în suflet dorul
Și chipul Nefinței,
Ce-mi picură în viață
Venitul suferinței.*

G. I. Breazu

visa liniștit, nu te mai poți reculege, fiindcă grijile sunt multe și create de materializarea brută a vieții de azi, care aproape a înlocuit iubirea idealului și dragostea de frumos.

Necesitățile zilnice au transformat existența într-o luptă continuă, grijile au năpădit pe toți și cu cari au de suferit mai mult de pe urma acestei epoci de fier nu sunt tocmai scriitorii și artiștii-creatori?

Nu numai atât. În deziluzia noastră, pentru Bucureștiul de azi, e poate și regretul tinereții pierdute.

Bucureștii de atunci era un simbol al seriozității și al curentelor sănătoase în viața culturală a neamului nostru. Generația noastră a dat pe acel 13 Martie 1906, care a însemnat o epocă de seamă în istoria noastră culturală.

Toate ideile de întregirea neamului românesc, toate virtuțile pentru sacrificiu și toată ideologia de la sate și dela orașe a fost afirmată și impusă pentru prima dată în București de intelectualii de atunci. Bucureștii, capitol la România întregite de azi, întrupa, printr-o tinerețime generoasă și desinteresată, revendicările morale și naționale ale neamului românesc și toate aspirațiunile umanitariste.

Din București, inima și cetatea sfântă a neamului românesc, a pornit întâiul strigăt de alarmă și a început lupta pentru desrobirea Ardealului, Bucovinei și Basarabiei. Tot aici și-au desăvârșit educația mulți din cei mai remarcabili scriitori și artiști ai neamului nostru.

• • •

Acum suntem într-o epocă de tranziție și trebuie să așteptăm cu răbdare vremuri mai bune.

Un individ cu și un popor nu poate să trăiască mult timp fără idealuri. Baza idealului creator e desinteresarea și înălțarea sufletească, care constituie cea mai mare virtute a omului.

De-acum înainte vom avea mai multă posibilitate de manifestare a frumosului și de propășire a științei și a artei românești. G. Niculescu-Varona

Pe stradă, noaptea

Am două viziuni ale Bucureștiului noaptea: una dinainte și alta de după marele război, pe care l-am făcut pentru întregirea neamului românesc.

Nu pot uita nopțile senine de vară sau de toamnă când mă plimbam de seori dealungul bulevardelor și a stăzilor semiobscură sau luminate feeric și discutam cu prietenii mei asupra esteticeii lui Kant sau despre o nouă operă literară apărută atunci a lui Anatole France, a lui Paul Bourget, a lui Pierre Loti, Emile Faguet sau altul. Fiecare din noi aducea partea lui de contribuție în discuții, în urma lecturilor speciale ce ni le impuneam.

Mi-aduc aminte că, înainte de război, pe Calea Victoriei, între ora șase și opt seara, trecea sau se plimba atunci tot ce avea Bucureștiul mai select și mai elegant. După ceasul opt, lumea, care se plimba pe strada principală, începea să se rarească și numai treceau decât perechi izolate care se duceau la teatre sau la cinematografe și delibateri cari intru în cafenele sau în berării. Iar după ora unu noaptea, când se stingeau parte din becurile și din felinarele aprinse, se făcea liniște. Atunci orașul căpăta aspectul misterios al unei cetăți din povestă, unde nimeni dacă era om de trea-

bă", nu te întreba unde te duci la o oră așa târzie.

Atunci, înainte de război, am văzut uneori plimbându-se seara sau noaptea pe stradă grupuri de intelectuali, distinși scriitori, poeți și ziarști, cari în aceste peregrinări nocturne își făureau poate cele mai frumoase bucăți literare, articole sau poezii.

Când ploua, sub lumina galben-palid-auriu a felinarelor de pe stradă, orașul lua aspectul trist al unui port de mare în așteptarea vapoarelor ce nu mai soseau.

Atunci tropotul cailor și huruitul trăsuriilor sau automobilele ce treceau repede și duceau pe cei grăbiți acasă sau aiurea trecătorii rari, întârziați și linștea ce domnea, toate acestea îți aminteau că e mai bine să te îndrepti spre casă.

Azi alt aspect are orașul tinereții și al visurilor noastre. Azi parcă mă simt strein în Bucureștiul de după război. Acum în București e cosmopolitism. Azi nu mai îmi place să mă plimb pe stradă noaptea ca altădată, fiindcă nu mai găsesc farmecul pe care l-am simțit odată.

În Bucureștiul de azi trăiesc visul orașului patriarhal de ieri, pe cari cu totii îl regretăm. Acum nu mai poți

Se 'ntoarce iarna

*Se 'ntoarce iarna ce-a sburat
Cu pași tremurători,
Cu câmpul rece, înghetat,
Cu cerul plin de nori.*

*Și vine 'n zarea fumurie
Cu ochii de zăpadă,
Cu haina-i albă, argintie,
Cu flori pe geam grămadă.*

*Și aduce 'n sgomotu-i de gheață
Pe câmpuri troenite,
Doruri, cari să ne dea viață
In suflete, trudite.*

*Se 'ntoarce iarna cum s'a dus,
Cu'n an doar mai bătrână,
Spre miază noapte și apus
Pe mimi dragi stăpână.*

*Speranțele din nou revin,
Iluzii dragi răsar,
Din al trecutului senin
Pe-al dragostei altar.*

*Și când din cerul nouros
Cădea-vor fulgi în salbe
Ți-oi pune 'n paru-ți mătăs
Iar flori de nufăr albe*

*În noapte-om depăna povești
Săruturi calde, rare,
Și-om țese flori ca pe ferești
În dorul nostru mare.*

*Vom înșira mărgăritare
Pe mimize dornici,
Pe fruntea-ți dulce visătoare,
Pe ochi-ți melancolici,*

Anton Gurgu

Infirmerul

Trecea neobosit până târziu noaptea prin cele trei camere ale căsuței de țară care servea de infirmerie și fața cu profilul clasic devenea tot mai îndurerată. Imprejurul lui numai suferințe și delir.

Tifosul exantematic isbucnise cu o nemai pomenită furie. Secera zilnic viețile tinere care așteptaseră nerăbdătoare să se măsoare cu dușmanul. Pe niște pături improvizate, acoperite cu paie zăceau vitejii ca vai de lume, pe când moartea întindea spre ei mii de brațe.

Sraf a de îngrozitoare molimă făcea pe mulți să-și uite datoria. Infirmerul crezuse că va pleca pe front, deși slăbit de tifosul recurent care-l ținuse la Iași pe patul de suferințe și de o rană la picior de abia vindecată, căpătată pe câmpul de luptă.

Acum vedea cu mâhnire că pentru un timp datoria lui era să rămână și că nu trebuia să dezerteze dela lupta sfântă de a-și salva semenii. De multe ori se simțea slab de ispita plăcerii. Dar privirile înspăimântate ale bolnavilor pare că-l urmăresc, i se părea că ele caută un sprijin. Atunci ceva supra omenesc se petrecu în spiritul și sufletul lui. Cu stoicism, și o pricepere rară, zi și noapte plecat asupra celor mai grav atinși, atent de a urma cu strictețe tratamentul, reuși, se grație unei abnegațiuni de fiecare minută de fiecare clipă, a scăpa pe câțiva. Aceasta îl încurajă a urma în nădăd muncă eroică ce-și impuse. Totuși „Valea Adâncă” rămânea tot

asigura că statul le va îngriji familia, că ultimele lor dispoziții se vor respecta.

„Ești nebun Telene, îi ziceau cu totii, văzând cu ce nepăsare își expunea tânăra viață unei boli neîndurătoare, jertfindu-se pentru necunoscuți, cari de sigur nu-î vor păstra nici o recunoștință. El îi privea nepăsător, neașteptând nici răsplată, nici decorații, nici o recunoștință.

Ca un fanatic se ocupa de bolnavii lui, și fața-i întristată începea a se lumina. Câteva sute scăpaseră grație lui dela o moarte sigură, și epidemia începea a descrește. Tot mai rar și mai puțin lugubru răsunau clopotele bisericii satului, tot mai puțin luau bolnavii drumul spre mormântul rece.

Prinăvara sosise de timpuriu, fără ca bucuria naturei să se răsfângă asupra năpăstuiților; desmedarea timpului, miremele, soarele care aureola totul, începea a trezi în sufletele cele mai desperate oarecare nădăjde.

Infirmerul nu avea decât un gând. Timpul favorabil va face bine convalescentilor. Cine să-i transporte?

Fiecare se ferea. Viața primejdioasă devenise tuturor mai scumpă. Atunci el cu toate că istovit de muncă și atâtea nopți nedormite, îl lua cu dragoste de mamă în brațe, și-i cobora pe cele câteva trepte în curtea spațioasă a infirmeriei.

Constată imediat că starea lor se îmbunătățea în aerul cald și curat. Medicul și mai mulți alții turbau.

Cum se mai treacă ei în infirmerie?

Trebuiau să vină în contact cu acești nenorociți. Li se părea că văd asupra-le insectele aducătoare de boală.

E păcat să se piardă un om ca tine ziceau ei adeseori lui Tel-anu Pleacă, nu mai rămâne în acest infern.

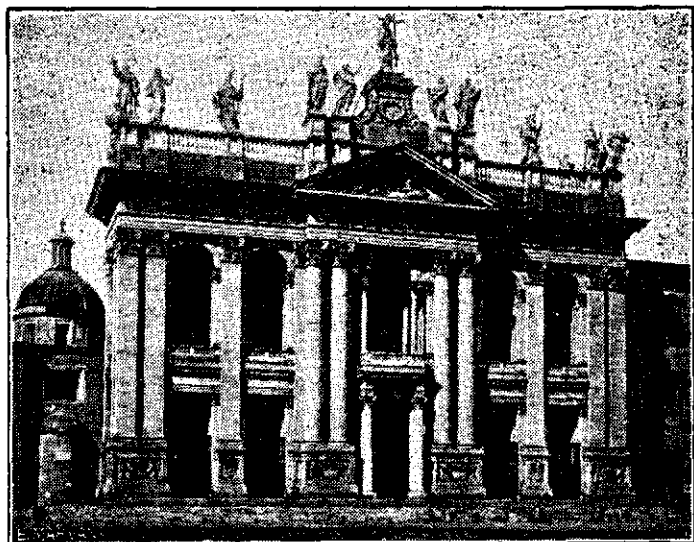
Cine are să te caute de te îmbolnăvești? Nimeni nu-i în stare să se jert-

Vederi din Roma

Piața Sf. Petru și Vaticantul

Din cetatea eternă

S. Paolo fuori le mura

fească, chiar acei pe cari i-ai scăpat dela moarte. Se înşelau însă.

Tocmai când era mai mulţumit, când cu lacrimile în ochi primise bine cuvânturile celor cari graţie lui puteau să se întorcă a două zi la viaţă, se simţi deodată cuprins de înfricoşătoarea boală. Calben ca ceara, culcat pe patul infirmeriei, zăcea cuprins de o puternică febră. Exemplul lui dăduse însă roade. Acei cari cu inimă uşoară voiau să părăsească spitalul, nu se îndurau să iase în astfel de stare pe mântuitorul lor. Unul din ei măi cu seamă cuprins de o recunoştinţă inexistentă la mulţi, se culcă cu un câine pe duşumea la picioarele bolnavului, atent în a-i aplica tratamentul cu care el scăpase sute de vieţi.

Îşi amintea de recomandăţia infirmierului de a înfăşura imediat în cerceafuri reci pe bolnavul cu temperatura prea ridicată. Reuşi prin acest procedeu a-i micşora căldura. În fine după grele ceasuri de o îngrozitoare criză viaţa infirmierului era salvată. Totuş convalenţa era grea. Corpul slăbit de boală şi suferinţi avea nevoie de multe pentru a se întrema.

Alimentele nu erau indostulătoare. Credinciosul care nu se deslipise o clipă de patul său alerga prin sat şi reuşea totdeauna a-i procura câte ceva. Pe aceleaşi scări, pe care el transportase cu atâta uitare de sine bolnavii, spre a le uşura vindecarea, se cobora el zilnic sprijinit pe înşănătoşiţii credincioşi cari erau fericiţi de a-i fi de folos. Se aşeză pe un scaun în faţa zăplazului, cu gândul şi inima departe. În curând tinereţea şi natura lui puternică şi sănătoasă învinseser nemiloasa boală.

Incepea din zi în zi a face plimbări tot mai lungi. Simţindu-se mai întremat ei obţinuse dela acei ce-l arăta-

vă că floarea rară a recunoştinţei tot mai există să se ducă la căminul lor. Ei rămâne încă puţin şi pe urmă trebuia să plece pe front.

Cât timp se jertlise pentru fii ţării, cât timp ocupaţiile nu lăsară timp gândirii. Telcanu nu simţise atât poavara durerii.

Acum când avea câteva zile libere pentru a-şi căuta de sănătate îşi vedea în faţă reînduplecata soartă. Lăsase în capitală părintele bolnav, mamă, frate surori într-o situaţie nesigură şi de mult nu mai avusese ştiri dela ei. Pare că nu mai nădăjduia să-i revadă.

Pierduse un prieten scump, un om de valoare în ziua sosirii în localitate, pe care îl înlocuise. Se simţea ca doborât sub neîndurătoarea soartă. Un ce tainic îl atrăgea, către locurile pito-

reşti, către natura atât de fermecătoare în acel sezon. Ea-l amintirea de copilăria lui fericită, de jocurile în parcul încântător al moşiei părinteşti. Toate îi păreau un vis.

În curând primi ordinul de a pleca pe front. Se duse cu sufletul împovărat, gata a se măsură cu duşmanul. Toţi se mirau, că-i părăseşte în astfel de hal, şi-i s'ătuiau să stărue să mai rămână. Dar patriotismul îi era la înălţimea eroismului. Aci nu mai putea fi de folos. Porni regretat de toţi O melodie dintr-o poezie franceză îi urmărea mereu şi-l făcea s'o repete. *Parmi les peup's forts, tu fus le peup'e juste!* Şi dacă a fost ea mulţi necunoscut şi nerăspălit, dacă nici o decoraţie nu i-a împodobit haina, altruismul său nu se altera într'u nimic! Rămase cu optimismul acelor cugetători cari sunt siguri că de asupra acestei lumi de violenţe, iaf şi omor, se va ivi acia în care va domni mila, dreptatea şi caritatea.

Emilia Tallier

1) Printre popoarele puternice, ai fost poporul drept.

A apărut

ALMANAHUL

ZIARUL UI

„UNIVERSUL“

Pe anul 1925

Şi se află de vânzare la toţi librării, chioscarii, depozitarii şi vânzătorii de ziare cu preţul de **20 lei exemplarul.**

Pentru provincie se va trimite **5 lei porto.**

Doina primăverii...

*Frunză verde de trei foi,
S'a aus iarna de la noi,
Vin cocoarale 'napoi!
Pe poiană sburdă mieii
Şi 'nflorivă iar ghiociei!*

*Se înaltă mândrul soare,
Încălzind şi om şi floare,
Inima nu te mai doare,
După f'nţa ce-ai iubit,
Când vioreaua-a 'nflorit!..*

*Bate vântul lin câmpia,
Cântă-o doină ciocârtia,
Chiar şi'n inima-mi pustia,
Vin speranţele pe rând,
Mintea mea cutreierând!..*

*Foaie verde tămăioară,
Dragă eşti tu primăvară,
Cai venit din nou în ţară,
Cu flori şi cu pasărele,
Să uităm de cele rele!..*

*Dulce eşti tu primăvară,
Ca un zâmbet de fecioară,
Ce-i ard ochii ca o pară!...
Tu ne dai nouă puteri,
Să uităm ori ce dureri!..*

*Scumpă eşti tu primăvară,
Tu cea mai de preţ comoară,
Ce aduci belşugu'n ţară,
Şi'n întreaga Românie
Aduci pace şi fraţie!..*

M. Marinescu-Angel

L'AIGLON

*Dormi copile, în capela capucinelor pioși
Somnul genelor căzute pe ochi dulci și dragostoși
Tu ce nu știuși dogoarea desmerdărilor de nume
Ce simbolizai speranța și grozavul tot din lume
Tu care găsiși în balsam; miere și dezamăgire
Nu miși din giulgiul morței melancolice și zămbire
Dormi copile drag în bronzul jilavii de egrasii
În biserica străină cu bizare leturgii
Unde nu te mai jelește brumăriul ghiocel,
Șoim stingher ce și cheamă puțul singuratec lângă El,
Rozele ce și dau bobocii dragălașelor copile
Dormi deapurarea în pacea ce domnește după grile...
Ce grozavă și-e tăcerea în mijlocul unor ruși
Și același candelabru, și același neare glugi —
Jalnice's ca și fetila faclilor din preasma ta
Cari plâng la Crucifixul lui Isus pe Golgotha
Dormi blajin în coșciugelul tău de bronz, în duh buhăi
E grozav deșteptorea, dar dar culcușul mai grozav...
Sigilați și în besna morței două zeci de primăveri,
Cu parfumul și cămărea drăgălașilor năeri
Și cu magice Veneții și discreții gondolieri...
Ochii, bucele blondine, chipul tău de Dumnezeu
Și pe buzele și glăsciorul ce s'a stins, tușind mereu...
Dormi și gerbele fanate pe mormântul tău stingher
Vor deplânge nostalgia dureroasă către cer
Blestemându-ți sacrilgiul geniaților misei —
Ce te-am smuls din glia Franței și din dragostele ei...*

*Bolțile își scutur frunza, ruginesc prin codru murii
Și în ghinda de pe cale, mîsun gâzele pădurii
Prin glicimile albastre negrăite remuscări
Torc cu grijă în descântec nostalgia altor zări
Greerașii es la lună, brotăcelul cere plone
Și la creștetuți blajină mijlocelul și l'indoaie
Floarea păcii cea căzută din grădinile eterne
Ce tresare doar la glasul clopotului de vecerne.
Nici un zâmbet, nu deșteartă dormitorii genială
Dar pe buze, nicur ochii fulgiori de gerueală
Căci sunt ultimele lacrimi jalea ultimului plâns
Rouă scursă dimineața când coroala s'au strâns...
Ochii ce și-au spart oglinda când genetele se nchid...
Și prin bolți mai blând descrește rugăciunea...
Gângurind...*

*Dormi, și glugile lor neare ca și florile ce mor
Sub același candelabru în în același trist decor,
Dintr-o dragoste divină pentru cri cari gresesc
Să te străbuie dăpurări cu duh blând bisericesc.
Dormi copile cu ochi lucii și cu pletele blondine,
În balsamuri de tămăde, miradeni și verbine;
Căci în jurul tău mijeste să se zbată tot mai grav,
Din grozavă și veșnicie, tot blestemul tău grozav.
Dormi ușor, Regele Romei, june duce de Reichstadt,
Jărtă și dezamăgire, totuși cum te-a desmerdat,
Drăgălaș, dumnezeiește, genialul tău Papă,
Șoimul care și giugtulise pușorul — lui așa...*

De Gik

Însotit de vizitatori străini cari se uită în toate colțurile ca și cum ar căuta ceva suspect. Dar nu, e o fetiță, fiica unui paznic francez pe care ducele a întâlnit-o mai zilele trecute într'un colț retras al parcului.

Fetița intră și înaintând în vârful picioarelor întinde micului duce o colivie cu un papagal.

În câteva clipe copilă, care nu era alta decât fata lui Flambeau, îi spune toată povestea papagalului pe care îi r'a dat tatăl ei venit înadins la Viena ca să-și tiră jurământul făcut împăratului. În același timp ea îi spune victoriile lui Napoleon, groaza suveranilor, et'pa triumfală a împăratului chiar în camera aceasta la Shoenbrunn. Și micul duce repeta în șoaptă, spre a-și întipări în minte fiecare detaliu.

De-odată papagalul strigă din nou ca în noaptea fatală, că împăratul părăsitor de t'ți, apărui lui Flambeau.

— Garde à vous.

Fetița se îndepărtează repede ascunzându-se după o draperie... Dar ușa se deschide din nou și împăratul Francisc al II-lea apare sumbru.

— Ai învățat bine, azi Frantz.

Micul duce sovăiește o clipă. Dar o personalitate nouă se trezește în el și un zâmbet îi se ivește pe buze.

— Da bunicule, răspunde el.

Și el nu minte fiindcă nume noui cântă acum în memoria lui, nume glorioase pe care le repetă și papagalul: — Friedland! Rivoli! Wagram! Austerlitz! Eylau!

1914. Două zeci Iulie o mie nouă sute patrusprezece.

A trecut un secol de când împăratul Francezilor a luat calea spre insula Elba.

La Shoenbrunn trebuie să se țină în seara asta un consiliu de coroană...

În pragul casteiului, un bătrân eu

Henry de Gorse

Papagalul rege'ui Romei

Urmare și sfârșit

Dar după plecarea guvernantei, copilul pare transfigurat. Se scoală în picioare, trânteste cartea și exclamă mânios:

— Nu, nu!

Ori câtă silință și-ar da nu poate reține numirile germane și când ochii lui parcurg paginile plin de huzari albaștri și cuirasieri, el vede uniforme franceze.

De-odată copilul își reține respirația. Cine va bătău ia ușă. Ducelui îi e frică... D. de Metternich care vine din când în când să-l vadă este vecinic

favoriți albi așteaptă. De odată un automobil se oprește în fața scării și din el coboară un călător ciudat, cu mustățile mari răsucite și cu un braț prea scurt.

— Wilhelm!

— Frantz!

Împăratul Austriei și Kaiserul se îmbrățișează și pătrund în castel.

Kaiserul a voit ca să se țină consiliul chiar în camera în care s'a odihnit Napoleon.

Și în vreme ce se urzește sinistrul complot care va ucide peste zece milioane de oameni, un strigăt puternic străbate întinerceul:

— *Garde à vous!*

Cei doi împărați se scoală îngroziți.

— Franța ne ascultă! Îngână bătrânul Frantz Iosif, închinându-se.

Dar Kaiserul își revine repede în fire.

— Haida de! zise el ironic. E papagalul regeții Romei!

Dar după o clipă pasărea repetă cu un glas și mai ironic:

Friedland! Rivoli! Wagram! Austriitz!

1920. Cinci ani au trecut de la încheierea păcii. Wilhelm al II-lea nu mai este Kaiserul insolent de altă dată. E un simplu prizonier la Amstrongen, părăsit și el la rândul lui de toți generalii săi.

În dimineața aceas'ta tristă de iarnă el se plimbă în parcul de la Amersongen.

De odată Kaiserul aude un strigăt care domină croncănitul corbiilor. Dar ce-o fi strigătul acesta? N'o fi care o halucinație?

— *Garde à vous! Garde à vous!*

Fără să țină seamă de nimeni Kaiserul pleacă pe șosea în direcția de unde a auzit strigătul.

În fața lui se vede o colibă. Wilhelm se avântă ca un nebun în ea.

În colibă se afla un copil.

— Ce e cu pasărea asta? întrebă Kaiserul mâniat.

— E un papagal pe care la'm învățat să rostească numele câtorva victorii proaspete. Ascultați!

Și ca și cum ar fi răspuns în chip spontan la invitația copilului papagalul, — care nu era decât acela pe care Wilhelm îl văzuse la Schoenbrunn, — strigă cu o voce răsunătoare:

Marna! Verdun! Marna! Verdun!

Kaiserul îngrozit, o luă la fugă urmărit de cuvintele papagalului care îi păreau ca o imputare groaznică pentru fără de legile săvârșite în timpul războiului.

Trad. de C. A. I. Ghica

Abonamentele la Universul Literar, Ziarul Științelor Populare și Veselia fiind cu premii se fac numai pe un an și costă 150 lei fiecare.

Cronica medalistică

Numismatica, știința monetelor și a medaliilor, a luat și în țara noastră un avânt destul de mare.

Prin cercetarea monetelor și medaliilor s'a stabilit la multe popoare dispărute, organizația economică, financiară, artistică, politică, etc.

Fgurile conducătorilor acestor popoare au fost transmise posterității în cele mai multe cazuri prin monete și medali. Numismatica e mai puțin răspândită ca filatelia, de oarece cercetarea monumentelor numismatice implică în majoritatea cazurilor cunoașterea limbilor moarte.

Țara noastră a dat și în această știință peronalități cu renume universale D. M. C. Ștu, președintele societății numismatice române, e citat ca autoritate, de toate publicațiile care se ocupă cu monetele grecești, române și pontice.

Comunicările verbale făcute la academia franceză de d-sa a răsturnat acum

2—3 ani, o teorie asupra unor greutăți egoptiene stabilite de celebrul M. Serny.

Printre numismații de seamă dela noi m'i pot m'cita pe d-nii: dr. Aug Iescu, actual ministru, dr. Severianu, C. Moisil, Th și C. Zamfirescu, Victor Popp, general Solacolu, N. Bălescu, St. Capșa, Salet Georges, etc.

Direcția ziarului „Universul Literar”, dorind să dea dezvoltare la coloanele sale și acestei științe, care este îmbinată cu frumosul și arta a hotărât ca începând cu acest număr, să publice o cronică numismatică. Această cronică se va ocupa în special cu *medalistică românească*, publicând în fiecare număr ziarului nostru medalistic. În măsura puterilor noastre vom începe cu cele mai vechi. Vom fi recunoscători cititorilor dacă sfără de medaliile ce vom publica ne va comunica și altele de care eventual nu avem cunoaștere.

1799 Medalia lui Constantin Hangerli

Hangerli a fost de origine grec și a domnit puțin timp în Muntenia. A fost asasinat de doi turci în 1799.

În amintirea acestui domn s'a bătut o medalie mică (25 mm) de alamă.

Pe aversul medalia e reprezentat bustul lui Hangerli învesmântat cu

mantie, având profilul la dreapta. Pe cap poartă căciula cu peni. Inscrifție circulară HANGERLI CONSTANTINVS.

Pe revers e reprezentat un vultur cu aripile deschise jumătate având în cioc o cruce. În dreapta capului o semilună și în stânga soarele.

1838. Medalia Academia Mihăileană

Mihail Sturza domnul Moldovei a fondat la Iași o academie, numind-o Academia Mihăileană. Pentru comemorarea acestui eveniment există o medalie care se prezintă astfel:

Avers, cu litere parte romane parte chirilice, are legenda următoare: *Academiei Mihăilene aniversală a inaugurării*

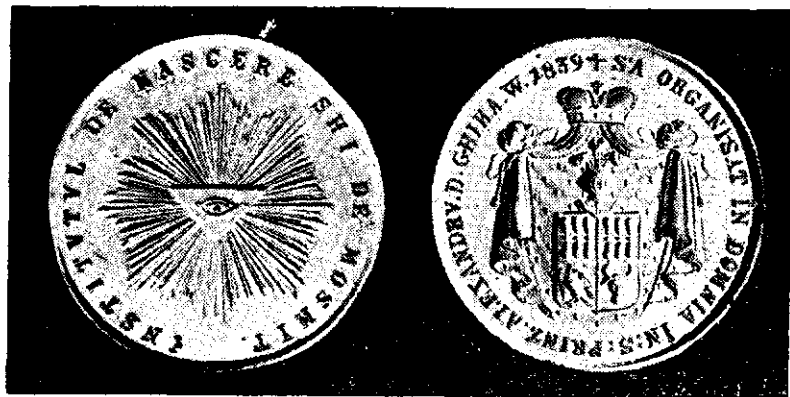
Revers. În mijloc o coroană de lauri

cu legenda: *Serbată în Iunie 1838* Medalia are diametrul de 40 m.m.

Numismății noștri de seamă spun că această medalie este apocrifă și că ar fi bătută de un negustor din Iași, mult mai târziu, în scop de speculă.

În medalistica românească sunt mai multe medalii apocrifă, după cum vom vedea, și care mai toate își au originea la Iași.

1839 Institutul de naștere și moșit

Domnișorul Al Ghica a înființat la București în 1839 spitalul maternitatea. Pentru inaugurare s'a bătut medalia de argint și aramă cu diametrul de 45 m.m.

Acers la mijloc armura familiei, iar pe margine l genda: S'A ORGANISAT IN

DOMNIA IN: S: PRINZ. ALEXANDRU D. GHICA. W. 1839 †.

Revers în mijloc: ochiul lui Dumnezeu cu rază. Pe margine: INSTITUTUL DE NASCERE SI MOSIT.

C. A. Orășianu

Honoré de Ba'zac

GOBSECK

Traducere de Const. A. I. Ghica

— Urmare —

Încurajat de această primă isbândă făcu atâtea șicane unui ospiciu oarecare, încât dobândi restituirea pădurei din Liceney. Apoi izbuti să redobândească niște acțiuni din între-prinderea canalului de Orleans și niște imobile destul de însemnate, cu cari împăratul înzestrase câte-va stabilimente publice. În chipul acesta, averea doamnei de Grandlieu, restabilită gație dibăciei tânărului avocat, se ridicase la un venit anual de aproape 60.000 de franci. Om cinstit, cuit, modest, și plăcut în societate, avocatul deveni atunci prietenul casei. Cu toate că purtarea lui față de doamna de Grandlieu îi atrăsese stima și clientela celor mai bune familii din foburgul Saint-Germain, el nu se folosea de împrejurarea asta, așa cum ar fi putut s'o facă un om ambițios. Nici nu voi s'audă de propunerea vicontesei, care-l sfătuia să se lase de avocatură și să îmbrățișeze nobila carieră de magistrat, în care, mulțumită protecțiilor lui numerose, ar fi putut să obțină cele mai repezi înaintări. În afară de casa Grandlieu, unde petrecea adeseori serile, nu se ducea mai de loc în altă familie. Era fericit că devotamentul lui față de dna de Grandlieu îi dăduse prilejul să-și afirme talentul, căci altfel cine știe ce soartă l'ar fi așteptat în viață. Derville n'avea un sufler de avocat. De când contele Ernest de Restaud fusese admis în casa vicontesei și de când Derville descoperise simpatia Cami-

liei pentru tânărul acesta venea tot așa de des la doamna de Grandlieu, cum ar fi venit un dandy abia primit în cercurile nobilului foburg. Cu câteva zile mai înainte, la un bal, se afla tocmai lângă Camilia și-i spusese, arătându-i pe tânărul conte:—Ce păcat că băiatul acesta, n'are două sau trei milicane, nu-i așa?—Păcat? Nu cred răspunsu-ea. Domnul de Restaud are mult talent, e cult și e bine văzut de ministrul lui. Sunt sigură că va ajunge cine-va. Băiatul acesta va găsi atâtea avere cât îi va cere inima în ziua când va ajunge mare. -- Da, dar dacă e bogat? -- Dacă ar fi bogat, spuse Camilia înroșindu-se. Dar atunci toate fetele acestea, cite le vezi s'ar bate pentru dânsul, adăogă ea arătând perechile care dansau. — Și atunci, îi răspunsu-ea avocatul, domnul conte nu s'ar uita numai la domnișoara de Grandlieu. Iați pentru ce vă înroșiți! Nu vă displace tânărul, nu e așa? Haide, spuneti... Camilia se ridicase brusc de pe scaun. Il iubește, își spuse Derville. Din ziua ceia, bângâind de scamă că el îi aprobă înclinarea pentru tânărul conte Ernest de Restaud, Camilia avu pentru avocat atenția neobișnuită. Până atunci, deși nu uitase nici una din obligațiile familiei ei către Derville, ea îi arătase totdeauna mai multă stimă, de cât prietenie adevărată, mai multă politețe de cât afecțiune; atât manierele cât și tonul glasului ei îl făcuse să neconținut să simtă distanță pe care eticheta o puneă între dânsii! Recunoștința e o datorie pe care copiii n'o moștenesc totdeauna odată cu inventariul.

— Întâmplarea asta, începutu Derville după o clipă de tăcere îmi aduce aminte de singurele împrejurări romantice din viața mea. Ati și început

O, vino iar!

Din noaptea primelor păreri de rău
Ai apărut o nălucire 'n spațiu,
Și te 'ndrăgi nebun s'fletui meu,
Simțind fiorul vieții cu nesățiu...

Disprețuind pericolul de moarte
In trista și adâncă-mi sbuciumare,
Credeam că voi avea de tine parte
Și imploram a soartei îndrărare.

Cu farmecul de dulce 'mbrățișare
O clipă de privii prin întuneric,
Încămenii de sfântă n'florară
Dar n'am știut că ești un vis himeric.

In răscolire-a sufletelor noastre
Cânaai amorul cel neînăhănit
Și tremurau a cerurilor astre,
Când doru-și lua avânt spre infinit...

Privindu-re a nopții lună plină,
Ce gongașă se oglindea în stânci,
Te-ai depărtat... și nu mai vii divină
Căci n'am crezut ce-ai vrut să mi
spui atunci.

Azi pustiit e d'umul de altă-d'ită,
Și tristă-i zarea 'n care-ai apă-ut,
Tre ură ani.. acelaș dor mă poartă,
Și-același gând zadarnic din trecut...

N. Anghel

să zâmbiți, auzind pe un avocat vorbindu-vă de un roman în viața lui! Dar am avut și eu douăzeci și cinci de ani ca toată lumea, și până la vârsta asta mi-a fost dat să văd multe lucruri stranii. Să vă vorbesc însă mai întâi de o persoană pe care n'o puteți cunceaște.

E vorba de un cămătar. Nu știu dacă vă puteți închipui figura lui palidă, aproape albă, pe care aș putea-o cu învîcirea academiei, „o figură lunară”. Părul cămătarului meu e lins, picțenat cu grijă și de culoare cenușie. Trăsăturile feței lui, reci ca și ale lui Taillieyand păreau că fuseseră turnate în bronz. Galbeni ca ai unui viezure, ochii lui mititei, aproape n'aveau gene și se foreau de lumină; dar erau apărați de cozorocul unei șăpci soioase. Nasul ascuțit și ciupit la vârf, părea că e un sfredel.

Avea buzele subțiri ca ale alchimistilor și bătrânilor pictați de Rembrandt sau de Metz.

(Va urma)

„UNIVERSUL LITERAR”

PREMIILE FILATELICE

Pe luna Martie 1925

CUPON No. 2

Probă de iubire modernă

O garanție

— Dragă, fiindcă ții la tine ți-am făcut o perucă din părul meu pe care a trebuit să-l tund

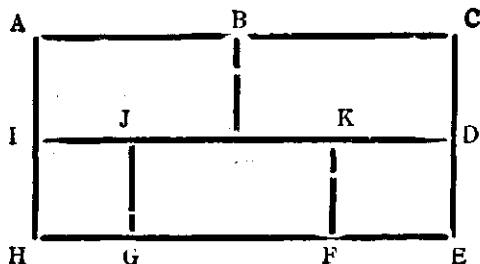
— D-le director, pentru garanția împrumutului aveți cuvântul unui om cinstit...

— Birre, vino cu omul acela și îți dau.

Distracții și jocuri

O problemă ciudată

E vorba să ficem pe o hârtie, *numai din trei teci ture de creion*, toate liniile acestui figuri:

Deslegarea. Această problemă e imposibil de deslegat prin mijloacele obișnuite. Iată cum trebuie să procedăm: Tragem mai întâi cu o singură mișcare de creion parcursul GJLKA HGF DCB. Apoi, cu a doua trăsătură de condei parcursul FKL. După aceasta (aci e surprinderea) luăm asfel hârtia ca să aducem punctul J în K și tragem cu ultima mișcare de creion, și deodată ambele linii I J și K D.

O carte interesantă pentru tineret, corpul didactic, ofițeri, etc. e descrierea celebrei expediții a lui *Fr. Nansen* intitulată: **SPRE POL**, în întuneric și ghiță veșnică.

Cartea, tradusă de cunoscutul publicist, d-l *B. Marian*, are numeroase ilustrații, cuprinde 320 pagini format mare și se vinde la toate librăriile cu 40 lei.

Tragerea premiilor filatelice

Următoarele persoane au câștigat câte un premiu filatelic compus din 50 măci toate diferite.

Răiu Martin str. Cosbuc 50 Arad. *Louise P. Popstieriu* Piața Prunului 6 Brașov. *Poldy Lewenter*, str. Carol Tg. Ocna. *N. A. Tuducescu*, str. Brutari 36 Loco. *Marioara Bocu*, str. Bisericii 14 Sibiu. *Libertu Ionescu*, str. Frații 18 Craiova. *Viorica Sindraru*, caminul studentelor str. 11 Noiembrie Cernăuți. *Hohler*, str. Pomul Verde 5 Loco. *Virgil Iospescu*, str. Lascar Catargiu 38 Iași. *Anța Stamatescu*, str. Vlad Tepeș 5 Giurgiu.

Citiți ziarul

Științelor și Călătoriilor

Care apar în fiecare Marți

Universul Literar

Cuponul Nr. 14

Strângeți complet aceste cupoane și veți lua parte la premiile „Universului”, printre cari și 3 CASE. Tragerea la primăvară

Un foarte frumos succes de librărie găsește volumul apărut de curând **Grădina lui Dumnezeu** de *C. Cosco*.

Cartea, care cuprinde 24 de schițe umoristice, cu numeroase desene în text, de *Gilly* se citește admirabil, constituind un moment de desfătare.

Prețul unui exemplar 30 lei, la toate librăriile.

Citiți „Veselia”

Crema Simon

CREMA SIMON

Această cremă igienică și binefăcătoare albește și înmoale pielea dându-i o mătășenie și o catifelare fără pereche. Ea conservă femeii frumusețea și fragința tinereții.

CREMA SIMON

face să dispară toate micile alterări ale epidermei: crăpături, degerături, roșeață, păriri, etc. Crema trebuie ținută pe pielea încă umedă.

Paleta și Săpunul Simon